

Opinie – België moet bondgenoten afraden om uraniumwapens te gebruiken in Libië (5.4.11)

Willem Van den Panhuysen van de Belgische Coalitie 'Stop Uraniumwapens!' vreest dat dergelijke wapens in Libye gebruikt worden met gevaren op lange termijn voor de bevolking en vraagt dat België bij zijn bondgenoten zou aan dringen deze wapens niet te gebruiken.

Op een vraag van Kamerlid Wouter De Vriendt (Goen!) heeft defensie-minister Pieter De Crem ontwijkend geantwoord dat België geen uraniumwapens inzet tegen het Libische regime en dat de andere landen in deze gezamenlijke militaire operatie zelfstandig beslissen over de keuze van het gebruik van hun wapensystemen. (1)

De Belgische Coalitie 'Stop uraniumwapens!' - een samenwerkingsverband van 25 ngo's - vindt dat België, als eerste en voorlopig enige land dat uraniumwapens bij wet verbodt, een voortrekkersrol moet spelen en de bondgenoten in het conflict met Libië krachtig moet aanmanen om af te zien van de inzet van deze wapens. Deze anti-tankprojectielen bevatten een pijlvormige staaf van verarmd-uraniummetaal die zich door zijn kinetische energie gemakkelijk helemaal doorheen een oorlogstank kan boren. De aerosol van stofdeeltjes die ontstaat bij de inslag op een tank, veroorzaakt bij inademing of opname via voedsel kankers, nierschade, voortplantingsproblemen en aangeboren afwijkingen.

Officieel werd bevestigd dat A10 Thunderbolt gevechtsvliegtuigen werden gebruikt tegen doelwitten in Libië. Dit feit maakt het waarschijnlijker dat munitie met verarmd uranium gebruikt werd door de westerse militaire coalitie. Op 28 maart 2011 vuurde een A-10 vliegtuig kogels af op twee kleine boten nadat die samen met het kustwachtschip Vittoria handelsschepen hadden aangevallen in de Libische haven van Misratah. (2) U.S. Africa Command meldde dat de A-10 hierbij gebruik maakte van zijn 30mm kanon. Dit wapensysteem kan zowel sterk explosieve (HEI) kogels - zonder verarmd uranium - als pantserdoorborende kogels met verarmd uranium (API) afvuren, met een frequentie van 3.900 kogels per minuut. Het is nog onbekend of de A-10 ten behoeve van de operatie in Libië geladen was met uraniummunitie.

Terwijl het een vaststaand feit is dat A-10 vliegtuigen kogels met verarmd uranium afvuurden tijdens de conflicten in Kosovo en Irak, wenst de Amerikaanse legerleiding momenteel geen duidelijke officiële uitleg te geven over het al dan niet gebruik van uraniumwapens in Libië. Zo verklaarde vice-admiraal Bill Gortney op 25 maart 2011 dat hij geen weet had van het gebruik van uraniumwapens. (3) De Amerikaanse legerleiding verkoos sinds 1991 het gebruik van uraniumwapens omwille van hun heel effectieve capaciteit om oorlogstanks te vernietigen. Verarmd uranium ontstaat bij de verrijking van uranium. Het is een zwaar metaal dat zich bij inname opstapelt in het menselijk lichaam. Het kan 20 jaar in de longen blijven en zal al die tijd alfa-deeltjes uitzenden die de lichaamscellen en het genetisch materiaal beschadigen. In de industrie wordt elke radioactieve substantie met een stralingsactiviteit van meer dan 10 becquerel per gram op een beveiligde en gecontroleerde wijze gestockeerd. Verarmd uranium bestaat evenwel voor 99,8 % uit het element Uranium-238 dat een stralingsactiviteit heeft van 12.450 becquerel per gram. (4)(5) Dit betekent dat de lozing van de miniemste hoeveelheid verarmd uranium strafbaar is.

Indien de VS of andere bondgenoten uraniumwapens tijdens de gewapende interventie in Libië hebben gebruikt, dan dient het door de VN-veiligheidsraad ingestelde mandaat om burgers te beschermen, beschouwd te worden als een mooi theoretisch kader waarvan men vooraf al kon weten dat het een ideaal is dat praktisch niet kan bereikt worden. Doordat voorafgaand aan de militaire interventie de politici geen debat hebben gevoerd over de keuze van het te gebruiken wapentuig, hebben zij een vrijbrief gegeven aan het militair apparaat om wapens naar goeddunken in te zetten. Politici zijn er zich onvoldoende van bewust dat Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten uraniumwapens in het arsenaal hebben. Dezelfde politici staan kritiekloos

tegenover de ongefundeerde stelling van hun defensiedepartementen, die de schadelijkheid van het gebruik van verarmd uranium op het slagveld blijven bagatelliseren.

Een speciaal rapport uit 1974, opgesteld door de U.S. Joint Technical Coordinating Group for Munitions Effectiveness, vermeldde nochtans dat "afhankelijk van lokale omstandigheden, er een significante impact kan plaatsvinden in het geval van een ongecontroleerde verspreiding van verarmd uranium". (6) Ook een rapport van het nucleaire adviesbureau SAIC raadde in juli 1990 het Pentagon af om verarmd uranium op het slagveld te gebruiken: "Verarmd uranium is een laagradioactieve uitzender van alfadeeltjes, wat verband houdt met kanker wanneer de blootstellingen inwendig zijn, [en] met chemische giftigheid welke nierschade veroorzaakt." (7) Recent onderzoek van het U.S. Armed Forces Radiobiology Research Institute heeft aangetoond dat chronische blootstelling aan verarmd uranium in een menselijke cel instabiliteit in de genen van de chromosomen veroorzaakt, en in vivo studies toonden leukemie en neurotoxische effecten aan. (8)

De vooropgestelde doelstelling van de militaire actie is de bescherming van de Libische bevolking. Dit doel zal niet bereikt worden indien uraniumwapens worden gebruikt, omdat deze wapens potentieel de gezondheid van burgers kunnen schaden en omdat deze gezondheidsproblemen decennialang blijven aanslepen na een staakt-het-vuren. De in deze militaire actie betrokken landen dienen onmiddellijk een garantie te geven dat uraniumwapens niet zullen worden gebruikt. We roepen de Belgische regering op om zijn bondgenoten af te raden om uraniumwapens te gebruiken.

Dit opiniestuk verscheen eerder op DWM

Bronnen:

- (1) Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers, Commissie voor de Landsverdediging, 30 maart 2011, document nr. CRIV 53 COM 182, blz. 4 en 6-7; www.dekamer.be
- (2) U.S. Africa Command: US Navy P-3C, USAF A-10 and USS Barry Engage Libyan Vessels, <http://www.africom.mil/getArticle.asp?art=6347&lang=0>
- (3) U.S. Department of Defense: DOD News Briefing with Vice Adm. Gortney from the Pentagon on Libya Operation Odyssey Dawn, 25 maart 2011; <http://www.defense.gov/transcripts/transcript.aspx?transcriptid=4799>
- (4) WISE uranium project: Uranium Radiation Properties, table: Composition of uranium isotopes in depleted uranium from enrichment of natural uranium; <http://www.wise-uranium.org/rup.html>
- (5) Chemielexikon – die Wissensdatenbank auf process.de: Process Lexikon – Uran – Isotope: <http://www.process.vogel.de/index.cfm?pid=2995&title=Uran>
- (6) Special report: Medical and Environmental Evaluation of Depleted Uranium, Vol I, April 1974, prepared by the Joint Technical Coordinating Group for Munitions Effectiveness (JTCE/ME) ad hoc Working Group for Depleted Uranium; http://www.gulflink.osd.mil/du_ii/en.htm#to%20en%20207
- (7) Science Applications International Corporation (1990): Kinetic Energy Environmental and Health Considerations, juli 1990: Vol. 1, 2-2; ingesloten als Appendix D in US Army Armament, Munitions and Chemical Command report Kinetic Energy Long Term Strategy Study.
- (8) Miller, Alexandra C., PhD (2009): Depleted Uranium: Toxicology and Health Consequences, in General, Applied and Systems Toxicology, Vol. 1; <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/9780470744307.gat136/abstract>

Links

[Coalitie tegen Wapens met Verarmd Uranium](#)
